

Best Practice

“การขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์”

โรงเรียนลำปลายพลาวิทยาคาร ตำบลชุมพลบุรี อำเภอชุมพลบุรี จังหวัดสุรินทร์

ประเภทของนวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ : การขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

ชื่อวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) : “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้
วิธีการทางประวัติศาสตร์”

ผู้บริหารสถานศึกษา นายสมัย ศรีทอง

1. ความสำคัญของนวัตกรรม/วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

แนวคิด หลักการสำคัญในการออกแบบนวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ

การเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์จำเป็นต้องอาศัยหลักฐานในการอ้างอิง ผู้เรียนควรได้เรียนรู้และพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่เป็นของจริง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรักความศรัทธาในวิชาประวัติศาสตร์และเกิดความรักชาติตามมา อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำโครงการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์ตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 83 พรรษา 12 สิงหาคม 2558 ในการนี้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนลำปลายพลาวิทยาคาร ได้ตระหนักถึงการเรียนประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้เด็กและเยาวชนเป็นผู้สืบทอดภูมิปัญญาจากผู้รู้ในชุมชนเพื่อให้เยาวชนสามารถจัดการกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดประมวลผลตลอดจนสนับสนุนให้เยาวชน เชื่อมโยงเครือข่ายในการพัฒนาชุมชน และสังคมอย่างต่อเนื่องโดยตระหนักถึงความสำคัญของชุมชน มีความเข้าใจรากเหง้า ความเป็นวัฒนธรรม แบ่งปัน เกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการศึกษาเรียนรู้วิถีการดำรงชีวิต ชุมชนภูมิปัญญาพื้นบ้านที่มีมาช้านาน บนพื้นฐานของธรรมชาติที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกันกับวิถีชีวิตชุมชน อีกทั้งการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในปัจจุบันควรเน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการ คิด การเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองด้วยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดมากกว่าการจำลงมือปฏิบัติมากกว่านั่งเรียนในห้องเรียน นักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนะแนวทางการจัดการเรียน การสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เน้นการคิดไว้ อาทิ การเรียนรู้จากประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral History) การศึกษานอกสถานที่โดยเฉพาะแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น การสำรวจหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น การจัดโครงการต่าง ๆ ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (สิริวรรณ ศรีพล, 2554: 49-51) นอกจากนี้กิจกรรมการใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ การใช้ซูวประวัติและอัตชีวประวัติ การ สืบค้นเรื่องราวในอดีตของท้องถิ่น เป็นการหาร่องรอยของท้องถิ่น การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่าง อดีตกับปัจจุบัน การสอนให้เด็มนึกถึงเกี่ยวกับเวลา การสอนให้เข้าใจคำศัพท์เฉพาะทาง ประวัติศาสตร์ การคิดถึงอดีต โดยสามารถลำดับเหตุการณ์ตามระยะเวลาที่เกิดได้จากการอ่านและฟังนิทานพื้นบ้าน การสอนโดยใช้ภาพทางประวัติศาสตร์ การใช้ดนตรีและเพลง การสำรวจหลักฐาน ข้อมูลของท้องถิ่น และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนใช้จินตนาการ แนวทางดังกล่าวจะทำให้นักเรียนได้ พัฒนาระบวนการคิด การเรียนรู้ที่จะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความ เป็นมาของท้องถิ่นอย่างลึกซึ้ง ตระหนัก

ถึงความสำคัญของท้องถิ่น พัฒนาจิตสำนึกความภาคภูมิใจใน ท้องถิ่น ทำให้มีความรู้สึกห่วงแหน ซึ่งนำไปสู่การอนุรักษ์ การส่งเสริม และการพัฒนาท้องถิ่นของตน ให้เจริญยิ่งขึ้น และการสอนประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่ทำหยาเป็นอย่างมาก แน่แน่นอนว่าเราไม่ได้เรียนประวัติศาสตร์ไปเพื่อสำนึก และทราบซึ่งในความเป็นชาติเพียงอย่างเดียว แต่ประวัติศาสตร์ให้อะไรได้มากกว่าที่คิด หากเราเลือกใช้วิธีการสอนที่สอดคล้องและเหมาะสม ดังนั้นโรงเรียนลำพลับพลาวิทยาคาร จึงได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้โครงงานเป็นฐานร่วมกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นอีกหนึ่งวิธีการสอนที่จะทำให้ให้นักเรียนได้พัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้ที่จะสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จึงได้จัดทำเบสเรื่องนี้ขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

- 1) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์”
- 2) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการใช้วิธีทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบในการศึกษาค้นคว้าเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์”
- 3) เพื่อสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วังเต่าโบราณ
- 4) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียน คณะครู บุคลากรภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง วังเต่าโบราณ

3. เป้าหมายของการดำเนินงาน

3.1) เป้าหมายเชิงปริมาณ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี 3 จำนวน 36 ร้อยละ 100 มีความรู้ความเข้าใจเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์”

3.2) เป้าหมายเชิงคุณภาพ

1. นักเรียนมีทักษะในการใช้วิธีทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบ
2. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วังเต่าโบราณอย่างกว้างขวาง
3. เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียน คณะครู บุคลากรภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา ในการจัดการเรียนรู้เรื่อง วังเต่าโบราณ

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ มีขั้นตอนดังนี้

- 1) วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552 ปรับปรุงแก้ไข 2560 กลุ่มสาระสังคมศึกษาฯ สาระประวัติศาสตร์ชั้น ม 1-3
- 2) เลือกหน่วยการเรียนรู้ หน่วยที่ ๑ เรื่อง หลักฐานและวิธีการทางประวัติศาสตร์ มาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน

3) กำหนดองค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบวิธีสอนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน คือ

1. การกำหนดเรื่องที่จะศึกษา
2. ค้นคว้าและการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ตรวจสอบหลักฐาน
4. เลือกและจัดลำดับข้อมูล
5. การนำเสนอข้อมูล

แผนภาพขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์

5. การดำเนินงาน

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์” มี 5 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเรื่องที่จะศึกษา

นักเรียนแต่ละกลุ่มตั้งคำถามหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาตามหัวข้อเรื่องที่รับผิดชอบ

กลุ่มที่ 1 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่อง ประวัติความเป็นมาของวังเต่าโบราณ

กลุ่มที่ 2 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่อง ชนิดของเต่าในวังเต่าโบราณ

กลุ่มที่ 3 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่อง อาหารเต่าในวังเต่าโบราณ

กลุ่มที่ 4 ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเรื่อง ความเชื่อเรื่องเต่าในวังเต่าโบราณ

ขั้นตอนที่ 2 ค้นคว้าและการเก็บรวบรวมข้อมูล

นักเรียนศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ชุมชน วัดเจ้าโบราณ ณ วัดแจ้งศรีโพธิ์ทอง บ้านตึกชุม ต.ชุมพลบุรี อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์ โดยให้นักเรียนได้สัมผัสกับวิถีชีวิตเก่าในวังโบราณ สอบถามข้อมูลต่างๆ จากชาวบ้าน และจากพระอาจารย์ในวัดตามประเด็นที่ตนสนใจ

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบหลักฐาน

เป็นขั้นตอนการตรวจสอบความจริงของหลักฐานและข้อมูลว่ามีความน่าเชื่อถือหรือไม่

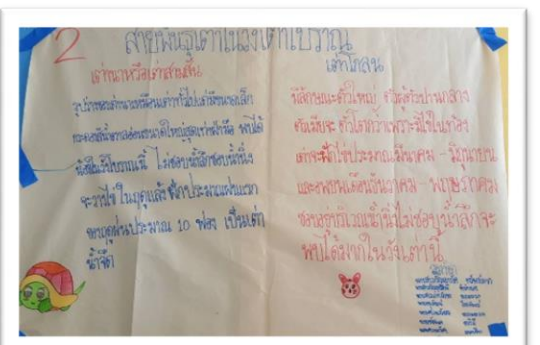
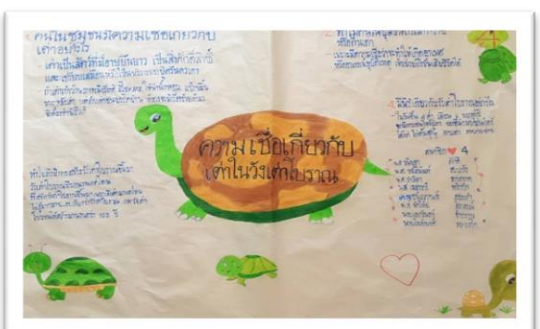
ขั้นตอนที่ 4 การเลือกและจัดลำดับข้อมูล

นำหลักฐานที่คัดเลือกไว้มาจัดหมวดหมู่ข้อมูลเขียนบันทึก ให้ครูตรวจสอบความถูกต้องแล้วจัดพิมพ์ลงในรูปแบบเตรียมนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 5 การนำเสนอข้อมูล

นำข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ และเผยแพร่ต่อไป เช่น จัดนิทรรศการ รายงาน เป็นต้น

4. ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

4.1) ผลการดำเนินงาน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีความเข้าใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการประวัติศาสตร์”
2. ผู้เรียนมีทักษะในการใช้วิธีทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “วังเต่าโบราณ”
3. มีการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลความรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วังเต่าโบราณอย่างกว้างขวาง
4. เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียน คณะครู บุคลากรภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้เรื่อง วังเต่าโบราณ

4.2) ผลที่เกิดกับสถานศึกษา/ครู

1. ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการประวัติศาสตร์”
2. ครูสามารถนำนวัตกรรมนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์กับระดับชั้นอื่น ๆ ได้
3. โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ การลงมือปฏิบัติจริง
4. ครูผู้สอนรายวิชาประวัติศาสตร์ ได้รับรางวัล Smart Teacher ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๕

4.3) ผลที่เกิดกับชุมชน

1. ชุมชนมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักเรียนทำให้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนยังคงสืบต่อไป
2. ทำให้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชุมชนแพร่ไปอย่างกว้างขวาง

4.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้และมีความเข้าใจประวัติศาสตร์ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น
2. ผู้เรียนมีทักษะในการใช้วิถีทางประวัติศาสตร์อย่างเป็นระบบในการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

5. ปัจจัยความสำเร็จ

จากการดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนลำปลายลพวิทยาฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุรินทร์ โดยใช้นวัตกรรมวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) “ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิถีการทางประวัติศาสตร์” นั้น มีปัจจัยความสำเร็จดังนี้

1. ได้รับการสนับสนุนและความร่วมมือจากชุมชนบ้านตึกชุมและวัดแจ้งศรีโพธิ์ทอง ต.ชุมพลบุรี อ.ชุมพลบุรี จ.สุรินทร์ เป็นอย่างดี
2. ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนลำปลายลพวิทยาฯ ในการขับเคลื่อนกิจกรรมจนประสบผลสำเร็จ
3. ครูนำวิธีการสอนและกิจกรรมที่เน้นกระบวนการ Active Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6. บทเรียนที่ได้รับ

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ขั้นตอนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการศึกษาหรือเรียนรู้ในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป
2. การได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ชุมชนร่วมกัน ส่งผลคนในชุมชนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจในถิ่นฐานบ้านเกิดของตนเอง ได้ตระหนักถึงความเป็นพี่เป็นน้อง การมีบรรพบุรุษร่วมกันมาอย่างส่งเสริมความสามัคคีภายในชุมชน

7) การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

7.1. มีการเผยแพร่ข้อมูลผลงานนวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ย้อนรอยอดีตวังเต่าโบราณผ่านแหล่งการเรียนรู้ชุมชนโดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ ในเว็บไซต์โรงเรียนลำปลายลือวิทยาคาร

7.2. มีการนำเสนอข้อมูลและจัดนิทรรศการภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เช่น รายงาน จัดนิทรรศการ เป็นต้น

8) การนำเสนอผลงานและการตอบคำถามของผู้บริหาร

การนำเสนอด้วยโปสเตอร์ออนไลน์ หรือ Info graphic และคลิปวิดีโอ ความยาว 10 นาที และตอบข้อซักถามออนไลน์ 10 นาที